

Gemensam lokal lägesbild för Skarpnäcks stadsdelsområde

Uppdaterad december 2023

Lokalpolisområde Globen, Skarpnäcks stadsdelsförvaltning,
trafikkontoret och utbildningsförvaltningen

Innehåll

Lägesbild.....	2
Sammanfattning lokal lägesbild	2
Inledning.....	3
Syfte.....	4
Källor.....	4
Beskrivning av stadsdelsområdet.....	4
Beskrivning av lokalpolisområdet.....	8
Beskrivning av brottsligheten.....	9
Beskrivning av tryggheten	14
Prioriterade samverkansområden.....	19
Stadsövergripande prioriterade samverkansområden	20
Sammantagen bedömning av lokal lägesbild.....	27

Lägesbild

Sammanfattning lokal lägesbild

Denna lägesbild har gemensamt tagits fram av lokalpolisområde Globen, Skarpnäcks stadsdelsförvaltning, utbildningsförvaltningen och trafikkontoret. Skarpnäck stadsdelsområde består av nio stadsdelar och har en befolkningssmängd på cirka 46 800 personer.

I Skarpnäcks stadsdelsområde finns inga områden som är definierade som utsatta eller särskilt utsatta områden. Lägesbilden visar att otrygghet och anmälda brott i stadsdelsområdet är högre i vissa områden. Stadsdelarna Bagarmossen och Skarpnäcksfältet har under flera år varit områden där brottsaktiviteten är högre och tryggheten är lägre än i andra områden. I övriga områden är trygghet och brottslighet mer föränderlig. Överlag visar lägesbilden att brottsligheten minskat i flera områden i stadsdelen med undantag av Skarpnäcksfältet.

Under pandemiåren 2020-2022 minskade en del brott såsom försök till inbrott och fullbordade inbrott. Människor rörde sig även mindre ute vilket fick viss påverkan på andra brottstyper. För 2022-2023 så ser trenden ut att hålla i sig.

Misshandel och personrån är brottsområden kopplade till otryggheten i stadsdelsområdet. Det har inte varit en generell ökning rån under perioden men i korta perioder har det varit flera rån samtidigt. I samband med att det sker flera rån under en kort period ökar oron hos allmänheten. Andelen unga som uppger att de har varit utsatta för rån har enligt Stockholmsenkäten dock minskat sedan förra mätningen.

Vad gäller våld i nära relation, ökade antalet anmälningar i stadsdelsområdet såväl som i Stockholms stad under åren med pandemin. Polisens statistik visar en minskning från förra mätperioden vad gäller anmälda brott och antalet anmälningar börjar närma sig till nivåerna innan pandemin. Ungefär ett lika stort antal brottutsatta och brottsförovar har sökt och fått stöd från socialtjänsten under 2023 jämfört med tidigare år.

Tidigare initierade polisen ett arbete för att öka medvetenheten om våld i nära relationer, operation gryning. Polis och socialtjänst haft ett gemensamt åtagande att jobba för tidig samordning kring våldsutsatta och våldsutövare. Den sammantagna bilden från polis och socialtjänst lokalt är dock att det behövs ett fortsatt arbete för att uppmärksamma våld i nära relation och att snabbt nå ut med rätt insatser och åtgärder.

Statistiken visar på en ökning av grova våldsbrott kopplade till skjutningarna och sprängningar som skett på Skarpnäcksfältet mellan 2022 och 2023, det har föranlett till en högre polisiär närvaro i området. Antalet anmälda narkotikabrott i stadsdelsområdet

minskade under 2021, men med anledning av den utökade polisiära närvaron, ökade antalet anmälda narkotikabrott under 2022, främst på Skarpnäcksfältet. Under 2023 har polisen fortsatt haft en högre närvaro i området, men antalet rapporterade narkotikabrott minskat, vilket kan tolkas som att individerna som brukar eller säljer narkotika undviker att vistas i området med anledning av den utökade polisiära närvaron. Angående narkotikabrott är det värt att nämna att statistiken över anmälda brott endast visar polisiärt egeninitierade ärenden. Anmälda narkotikabrott visar var polisen befunnit sig i arbetet mot narkotika men inte bevisligen var det finns mest narkotika. Då polisen arbetar underrättelsebaserat kan anmälningar dock ses som en stark indikator.

Stadsdelarna Bagarmossen och Skarpnäcksfältet är två områden som av polisen är klassade som öppna drogsener¹ Delar av den brottsligheten som sker i stadsdelen kan kopplas till narkotikaförsäljning vilket även har en negativ påverkan på tryggheten.

Bagarmossen och Skarpnäcksfältet är fokusområden för regelbunden samverkan och gemensamma insatser såväl på såväl kort som lång sikt. Några av insatserna är kopplade till att minimera de drogsener som finns i stadsdelsområdet och platser där unga riskerar att rekryteras till kriminalitet. Genom att prioritera arbetet mot öppna drogsener förebyggs och förhindras en utveckling till tyngre kriminalitet.

Inom ramen för samverkansöverenskommelsen är det huvudsakliga fokuset löpande gemensam samverkan. Fortsatt och kontinuerlig samverkan och samarbete kring barn och unga, utsatta brottsoffer samt riktat mot vissa platser i stadsdelsområdet. samt att även fortsatt ha beredskap för snabb samverkan lokalt när det uppstår fenomen som skapar otrygghet eller då brottslighet och/eller störningar uppstår på specifika platser.

Inledning

Stockholms stad och Polisregion Stockholm tecknade den 4 november 2019 en övergripande samverkansöverenskommelse som gäller tillsvidare. Denna ligger till grund för lokala samverkansöverenskommelser mellan Stockholms stads förvaltningar och bolag samt lokalpolisområdena.

I januari 2021 undertecknades den senaste lokala samverkansöverenskommelsen. I samband med det författades en lägesbild utifrån att Polisregion Stockholm tillsammans med Stockholm Stad hade beslutade om ny struktur för lägesbilden. Innevarande lägesbild innebär vissa uppdateringar jämfört med den lägesbild som gjordes 2021. Lägesbilden omfattar lokalpolisområde Globen och Skarpnäcks stadsdelsområde. Den

---

¹ Definition av en öppen drogsener: En öppen drogsener är en geografisk, bestående plats där bruk och försäljning av narkotika sker offentligt och uppfattas som problematisk av myndigheter eller allmänheten

ligger till grund för prioritering av gemensamma insatser och åtgärder. Under 2024 kommer en övergripande samverkansöverenskommelse att tecknas och lägesbilden kommer därför att få ett nytt utseende och nya fokusområden vid nästa revidering som sker 2024.

Syfte

Lägesbilden syftar till att tydliggöra lokala kopplingar till de lokala prioriterade samverkansområdena samt de stadsövergripande prioriterade samverkansområdena. Lägesbilden inkluderar vilka problemområden som kräver gemensamma åtgärder/insatser utöver linjeverksamheten.

Lägesbilden är stadens och polisens gemensamma och skrivs med anställda i respektive verksamhet som målgrupp.

Källor

- Stockholmsenkäten 2022
- Stockholms stads områdesfakta 2022
- Polisens och Stockholms stads trygghetsmätning 2023
- Stockholms stads medborgarundersökning 2022
- Swecos befolkningsprognos 2022
- Grundskoleundersökningen 2023
- Skolblad Stockholm 2023
- Statistik och kartor från Polismyndighetens interna datasystem (Status och Hobit2).

Beskrivning av stadsdelsområdet

Geografiskt ansvarsområde

Skarpnäcks stadsdelsområde ligger i sydöstra Stockholm och omfattar Hammarbyhöjden, Björkhagen, Kärrtorp, Enskededalen, Bagarmossen, Skarpnäcks gård, Flaten, Skrubba och Orhem. Flatens naturreservat, stadens största naturreservat, och delar av Nackareservatet ligger inom stadsdelsområdet.

Befolkningsfakta

Stadsdelsområdets befolkning växer inte i samma takt som andra delar av Stockholm. Antalet invånare beräknas öka med cirka 700 personer fram till 2025, vilket motsvarar cirka 2 procent. Fram till 2031 beräknas stadsdelsområdets befolkning öka med omkring 6400 personer, vilket motsvarar 14 procent jämfört med år 2022. Enligt Swecos befolkningsprognos 2022 så planeras det inom stadsdelsområdet för cirka 10700 nya bostäder fram till 2031, vilket kommer utveckla stadsdelsområdet och öka befolkningen på längre sikt. Exakt vilka projekt som blir klara och när kommer troligtvis att

förändras. Framskrivningen bör därför tolkas med försiktighet. Under de närmaste åren, fram till 2025, väntas den procentuella befolkningsökningen bli störst i åldersgruppen 80-89 år, medan antalet förskole- och skolbarn minskar enligt prognosen. Enligt Swecos områdesfakta för stadsdelsområdet så ökar antalet personer i arbetsför ålder lika mycket som för staden som helhet. Även i prognosen fram till 2031 väntas ökningen bli störst bland personer mellan 80-89 år, samt för nyfödda. Antalet barn i förskoleålder ökar, likaså unga vuxna i ålder 19-24 år.

Swecos områdesfakta visar att sociala förhållanden och livsvillkor inom Skarpnäcks stadsdelsområde på flera sätt liknar staden som helhet. Medelinkomsten i stadsdelsområdet är något lägre än i staden, liksom andelen utlandsfödda, medan andelen förvärvsarbete är något högre än i staden som helhet. Det finns stora skillnader i livsvillkor mellan stadsdelarna och ännu större mellan olika områden inom stadsdelarna. Framför allt i stadsdelarna Bagarmossen och Skarpnäcks gård är de socioekonomiska skillnaderna mellan olika områden tydliga. I dessa stadsdelar finns de mest socialt utsatta områdena inom stadsdelsområdet.

Skarpnäcks stadsdelsområde hade 2022 en öppen arbetslöshet på 2,6 procent jämfört med staden som helhet som låg på 2,8 procent.

Inom stadsdelsområdet hade Enskededalen lägst öppen arbetslöshet med 1.6 procent, och Bagarmossen högst med 3.2 procent

Medelinkomsten i Skarpnäcks stadsdelsområde var under 2021 376.500kr jämfört med staden som helhet där medelinkomsten var 431.800kr

Inom stadsdelsområdet har Bagarmossen lägst medelinkomst på 328.900kr och Enskededalen högst med 507.100kr

Andelen invånare med utländsk bakgrund 2022 var 27,2 procent jämfört med staden som helhet där andelen är 34,8 procent.

Hysesrätter utgjorde under 2022 45 procent av boendebeståndet fördelat på 27 procent hos allmännyttan och 18 procent hos andra aktörer. Bostadsrätter utgjorde 48 procent och äganderätter 7 procent.

Ohälsotalen var 2022 17,6 dagar per person 16-64 år i stadsdelsområdet vilket är en minskning sedan 2021 då de låg på 18,1 dagar och 2020 då antalet var 19,1 dagar. Staden som helhet hade 2022 14,3 dagar. Kvinnor har ett högre antal dagar än män samtliga år och för 2022 var det 20,7 dagar kontra 14,4 dagar i stadsdelsområdet.

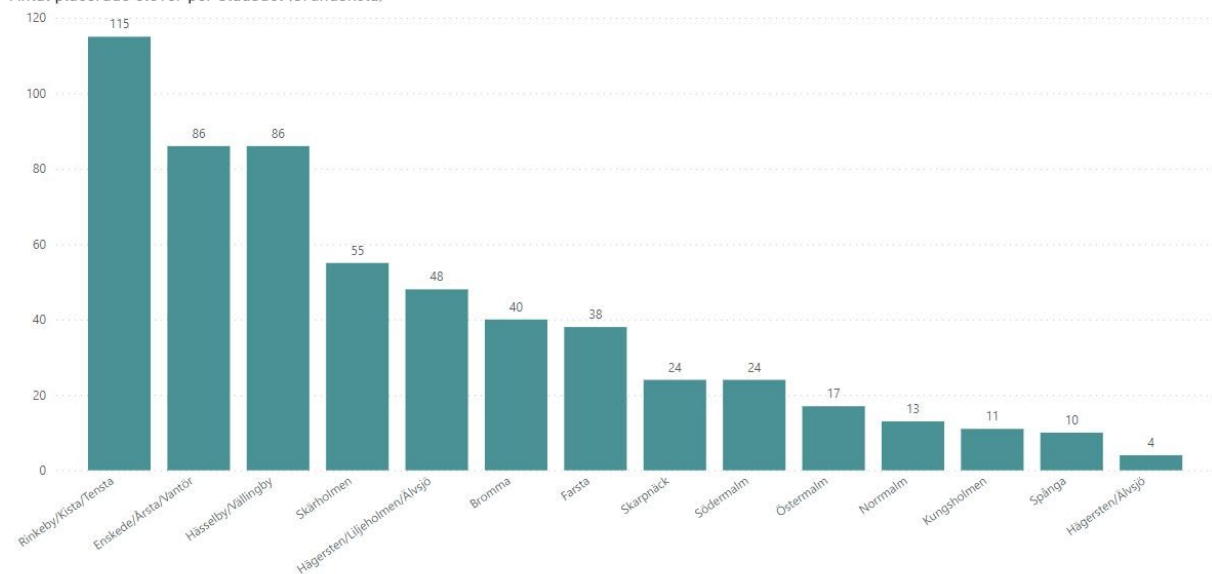
Ekonomiskt bistånd utgick under 2022 till 1,9 procent av invånarna i stadsdelsområdet jämfört med staden som helhet där det var 2,1 procent.

Utbildning

Det finns totalt sex kommunala grundskolor varav fyra av dessa är högstadieskolor. Det finns även sju fristående skolor geografiskt placerade i Skarpnäcks stadsdelsområde. I stadsdelsområdet finns det en kommunal gymnasieskola med cirka 450 elever samt ett fristående gymnasium med elever både från Stockholm och andra kommuner. Av de cirka 5300 (samma tid 2022 – ca 5500) folkbokförda eleverna i grundskoleåldern går cirka 3500 (samma tid 2022 ca 4000) i någon av de kommunala skolorna i Skarpnäcks stadsdelsområde, övriga elever går i fristående skolor alternativt i eller i kommunala skolor i andra stadsdelsområden eller kommuner.

Under perioden januari-oktober 2023 placerades 24 nyanlända elever i stadsdelsområdets kommunala grundskolor vilket är en minskning från 47 samma tid för ett år sedan. Minskningen är gemensam över hela staden.

Antal placerade elever per stadsdel (Grundskola)

Bild 1. Antal nyanlända placerade elever per stadsdel i stadens kommunala grundskolor

Källa: Start Stockholm

Kunskapsresultat

Resultaten för de enskilda kommunala skolorna i stadsdelsområdet varierar. I genomsnitt har de kommunala skolorna i Skarpnäcks höjt sina resultat i årskurs 6 och 9 sedan 2022. Samtliga resultat i årskurs 6 är strax över eller i linje med stadens resultat och i årskurs 9 strax under de genomsnittliga resultaten för hela staden.

I tabeller nedan redovisas andelen elever som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram.

Meritvärde åk 6			Behörighet åk 6			Andel godkänt åk 6		
2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
224,5	223,6	229,0	82,6	86,2	87,0	68,3	74,9	77,3

Tabell 1. Resultat årskurs 6, åren 2021–2023 för kommunala grundskolor i Skarpnäck. Resultaten i årskurs 6 ses som en indikator för vad som behöver förbättras under kommande år. Behörighet visar andelen elever som potentiellt skulle vara behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram. Andel godkänt anger elever med lägst betyg E i samtliga grundskoleämnen.

Meritvärde åk 9			Behörighet åk 9			Andel godkänt åk 9		
2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
235,7	230,1	235,8	88,4	85,5	86,2	76,8	75,1	76,1

Tabell 2. Resultat årskurs 9, åren 2021–2023 för kommunala grundskolor i Skarpnäck. Behörighet visar andelen elever som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram. Andel godkänt anger elever med lägst betyg E i samtliga grundskoleämnen.

Källa: Verktuget 2023

I stadsdelsområdet Skarpnäck finns en variation i skolornas socioekonomiska index. Ett lågt socioekonomiskt index på en skola innebär att skolan generellt sett har gynnsamma förutsättningar för ett bra resultat och ett högt index signalerar att skolan har mer ogynnsamma förutsättningar. Ett index på 100 är genomsnittet för Stockholms stad. I indexet ingår om eleven invandrat till Sverige, vårdnadshavarnas utbildningsnivå, om vårdnadshavare uppbär ekonomiskt bistånd samt boende- och familjesituation.

Kommunal skola	Socioekonomiskt index 22/23	Socioekonomiskt index 23/24
Bagarmossens skola	110	113
Brotorpsskolan	23	21
Björkhagens skola	95	102
Hammarbyskolan norra	31	38
Skarpatorpsskolan	177	181
Skarpnäcks skola	27	30

Tabell 3. Socioekonomiskt index per kommunal grundskola i Skarpnäck

Källa: Utbildningsförvaltningen, ekonomienheten

Beskrivning av lokalpolisområdet

Geografiskt ansvarsområde

Globens lokalpolisområde innefattar tre stadsdelsområden (helt eller delvis), Enskede-Årsta-Vantör, Hägersten-Älvsjö och Skarpnäck.

Medborgarlöften lokalpolisområde Globen

Syftet med Lokalpolisområde Globens medborgarlöfte är att synliggöra för medborgare inom lokalpolisområdet att medborgarnas trygghet och det våldspreventiva arbetet är prioriterat.

Situationen idag

Lokalpolisområde (LPO) Globen omfattar stadsdelsområdena; Enskede-Årsta, Skarpnäck och Älvsjö. Lokalpolisområdet tar löpande fram lägesbilder som ligger till grund för hur resurser fördelas. Lägesbilderna bygger på bland annat statistiska uppgifter och dialoger med medborgare. En av de frågor som upprepat belyses av medborgarna är trygghet under kvällar och nätter.

Stadsdelsområdena har till viss del olika utmaningar och medborgarlöftena kan komma att skilja sig åt. Detta medborgarlöfte riktar sig till Skarpnäcks medborgare.

Insatser för att öka tryggheten

LPO Globen ska verka för att öka tryggheten och minska risken för våld och kriminalitet i offentlig miljö. Vi ska ha hög närvaro och synlighet i vårt lokalpolisområde. Särskilt fokus ska läggas på de platser och under de tider där det genom aktuell lägesbild är känt att många våldsbrott förekommer och/ eller där det har framkommit att det råder en hög otrygghet. LPO Globen kommer därmed avsätta resurs under minst 40 av årets 52 helger för en särskild helginsats, i syfte att öka den polisiära

närvaron. Helginsatsen har också i uppdrag att samverka med andra trygghetskapande aktörer. Naturliga samverkanspartners kan exempelvis vara fältassistenter, mobila ordningsvakter och polisens volontärer.

Skarpnäckslyftet

Skarpnäcks gård är per definition inte klassad som ett utsatt område, men har länge varit drabbad av högre och grövre brottslighet än andra delar av stadsdelen, någonting som LPO Globen tillsammans med Skarpnäcks stadsdelsförvaltning arbetar för att ändra på. Stadsdelsförvaltningen initierade Skarpnäckslyftet som ett forum med relevanta aktörer för att tillsammans jobba för att öka tryggheten och minska brottsligheten. Lpo Globen lovar att under 2024, vara en aktiv och engagerad samverkan- och samarbetspartner inom ramen för Skarpnäckslyftet.

Trygghetsvandringar

För att följa upp tryggheten inom Skarpnäck sett till den situationella brottspreventionen lovar vi att vara en engagerad och aktiv part i de årliga trygghetsvandringar som görs tillsammans med stadsdelsförvaltningen.

Beskrivning av brottsligheten

Brottsligheten i Skarpnäcks stadsdelsområde har huvudsakligen sammanställts med uppgifter från Polismyndigheten och Stockholm Stad. Hur brottsligheten utvecklar sig inom stadsdelsområdet och hur den ter sig i stadsdelsområdets olika områden är av betydelse för prioriteringen av samverkansområden mellan Skarpnäcks stadsdelsförvaltning och Globens lokalpolisområde.

Stockholmsenkäten är en omfattande enkätundersökning som genomförs sedan 1998 och som bland annat undersöker självrapporterad brottslighet och brottsutsatthet. I resultaten från Stockholmsenkäten från 2018 och framåt synt en nedåtgående trend av brottslighet som framförallt beror på att pojkar uppger att de begår brott i allt mindre omfattning. Denna utveckling ligger i linje med en generell trend i Sverige och bland flera övriga länder i västvärlden. Nivåskillnaderna mellan flickor och pojkar är små när det gäller lindrigare brottskategorier medan skillnaderna är betydligt större när det gäller allvarigare brott.

Stockholmsenkäten som senast genomfördes 2022 visar på att ungdomar i Skarpnäck utmärker sig gällande de frågor som handlar om brottsaktivitet och brottsutsatthet i jämförelse med ungdomar i andra stadsdelsområden och snittet för staden som helhet. På ett antal frågor visar svaren på att ungdomarna i Skarpnäck i högst utsträckning själv anger att de har begått ett antal brott och att de är mest utsatta för ett antal brott. De brottstyper där enkäten tyder på att ungdomar i stadsdelsområdet utmärker sig är bland annat snatteri, tjuvåkning i kollektivtrafik, att ta pengar hemma, klotter och att de har

”åkt fast för polisen”. Däremot utmärker sig inte ungdomarna i stadsdelsområdet negativt gällande de tyngre brottskategorierna.

De brottskategorier som lägesbilden fokuserat på är våld i offentlig miljö, narkotikabrottsligheten, inbrott i bostad, brott mot äldre samt rån och våld i nära relation.

Våld i offentlig miljö

Statistiken för september 2022 till augusti 2023 visar att brott under kategorin ”våld i offentlig miljö” skedde under sena kvällar, från ca 18.00 fram till klockan 23.00. Under samma mätperiod skedde de flesta av brotten under lördagar. Under vardagarna skedde de flesta brott på onsdagar och torsdagar. En minskning ses i den nuvarande mätperioden av antalet anmälda brott i kategorin våld i offentlig miljö. Förra mätperioden anmäldes 102 stycken brott, i den nuvarande 88 stycken brott, vilket är en minskning med 11,5%. Män är överrepresenterade som målsägande inom denna brottskategori. Oftast är gärningspersonen obekant med offret.

Av Stockholmsenkäten 2022 likväl som i förra mätningen framgår att både pojkar och flickor i Skarpnäck i 9:an, jämfört med övriga staden, i högst utsträckning uppfattar ordningsproblem i deras bostadsområde. Siffrorna är ett index gällande ordningsproblem i bostadsområdet som är konstruerat av svaren på frågor om i vilken grad ungdomarna uppfattar våldsbrott i området men även vandalism, narkotikaförsäljning och berusade personer. Pojkar i gymnasiet har det näst högsta indexet i staden.

Narkotikabrottslighet

Delar av Skarpnäcksfältet och Bagarmossen är klassade som öppna drogscener av Polisregion Stockholm. Definitionen av en öppen drogscen är en geografisk, bestående plats där bruk och försäljning av narkotika sker offentligt och uppfattas som problematisk av myndigheten eller allmänheten². Öppna drogscener ökar otryggheten för de boende som bor i och omkring en sådan plats.

Andelen anmälda narkotikabrott har ökat över tid i stadsdelsområdet. Från september 2022 till augusti 2023 anmäldes 446 narkotikabrott (innehav, bruk och överlåtelse), det kan jämföras med 353 anmälda narkotikabrott under samma mätperiod 2021 till 2022. De flesta brott uppdagades måndagar, onsdagar och fredagar. Majoriteten av brotten har skett i Skarpnäcks Gård och Bagarmossen, 222 stycken respektive 89 stycken. Tidigare

---

² Polismyndigheten region Stockholm, Metoder för lokal samverkan kring arbetet med öppna drogscener, 2018.

har Flaten varit ett område som stack ut gällande narkotikabrottsligheten i stadsdelen, där visade statistiken en ganska hög siffra procentuellt sett till antal invånare som bor området. Det som gjorde att Flaten låg högt procentuellt var troligtvis att rave-fester anordnas illegalt under årets varma månader, men så ser det inte ut under nuvarande mätperiod. Det område som ligger efter Skarpnäcks Gård och Bagarmossen är Hammarbyhöjden, med 49 stycken anmälningar. En annan viktig aspekt är att av de 447 anmälda narkotikabrotten för mätperioden, begicks 180 stycken av dem av personer mellan 18 – 25 år. Män är överrepresenterade när det gäller narkotikabrottslighet.

Eftersom narkotikabrott är en brottskategori som saknar målsägande uppdragas brotten i de flesta fall genom polisiär närvaro eller genom iakttagelser från vittnen. Det betyder att en ökad mängd av narkotikabrott på en specifik plats ofta är resultatet av polisen närvaro och polisiära ingripanden. Statistiken kan däremot visa hur polisen valt att lägga sina resurser, vilket ofta är baserat på iakttagelser från allmänhet eller andra former av underrättelser. På så vis ger statistiken en viss bild av hur narkotikabrottsligheten är utbredd, även om mörkertalet är stort.

Var tredje år genomför Stockholm stad en trygghetsmätning för att uppskatta den upplevda tryggheten hos invånarna i staden. Den senaste genomfördes 2020. På fråga om de boende upplever att det finns problem med narkotikahandel som sker öppet på gata eller torg i deras bostadsområde eller i anknäring till området, svarade 6 procent i Skarpnäcks stadsdelsområde att dessa problem finns i stor utsträckning. Detta motsvarar en dubbling av antalet som angav det som ett stort problem från mätningen som genomfördes 2017.

Gällande användning av narkotika visar Stockholmsenkäten att av eleverna i 9:an uppgår 19 procent av pojkarna och 13 procent av flickorna att de har använt narkotika någon gång. Motsvarande siffror för elever i andra årskursen på gymnasiet är 37 procent av pojkarna och 26 procent av flickorna. För båda årskurserna motsvarar ligger detta över snittet för hela stadens resultat.

Pojkar i årskurs 2 på som bor i stadsdelsområdet anger i högst utsträckning i staden att de har använt narkotika under de senaste fyra veckorna, 19 procent. Av pojkarna på gymnasiet anger 37 procent att de har provat, vilket är näst högst andel i staden. I årskurs 9 anger 29 procent av flickorna och 26 procent av pojkarna att de har haft möjlighet att använda narkotika.

I Stockholmsenkäten som besvaras på respektive skola i årskurs 9 (ej enbart folkbokförda ungdomar i stadsdelen) framgår att narkotikaanvändandet ökat på vissa skolor i stadsdelen och att det på någon skola är framför allt flickor som ökat i antal vad

gäller att använda narkotika alternativt haft möjlighet att prova på. Generellt ligger stadsdelens alla resultat över stadens genomsnitt vad gäller narkotikavanor.

Tillgången till narkotika är en trend som har utvecklats negativt under de tre senaste mätningarna på stadsdelsområdesnivå. Av de som inte har provat narkotika anger 50 av pojkarna i gymnasiet att de har haft möjlighet att prova. 2018 var det strax över 30 procent av den gruppen som svarade på motsvarande sätt.

Personrån

Personrån är ett brott som oftast sker under mörkare tider på dygnet. Generellt sker personrån i anslutning till tunnelbanestationer och busstationer och på avlägsna platser. Det sker dock även i tätbebyggda områden och mer geografisk utspritt.

Sett till antalet anmälda brott per 1000 invånare är sannolikheten att råka ut för ett personrån låg, dock finns det områden inom stadsdelsområdet som geografisk sticker ut; Skarpnäcks Gård, Björkhagen, Bagarmossen och Hammarbyhöjden är stadsdelar som utmärker sig inom stadsdelen med flest personrån. Rent statistiskt är sannolikheten att bli utsatt för denna typ av brott högre i ung ålder, främst mellan 15–25 år. Statistiken påvisar även att rånerna sker mer specifik under tisdagar, onsdagar, fredagar och söndagar.

Personrånerna har inte varit konstanta eller följt samma mönster genom åren, dvs att de varken skett samma period som föregående år eller skett samma tid när man jämför med tidigare år.

Av Stockholmsenkäten 2022 framgår att antalet unga i stadsdelsområdet som anger att de har blivit rånade har minskat rejält sedan förra mätningen. Av mätningen framgår att 4 procent av pojkarna i 9:an och gymnasiet anger att de har blivit rånade. Dock anmäls enbart cirka 50 procent av rånerna.

Andelen pojkar som uppger att de har känt sig allvarligt hotade har också gått ner sedan förra mätningen. Värt att notera att både flickor och pojkar anger oftare än snittet i staden att de känner sig allvarligt hotade. 12 procent för både pojkar och flickor i årskurs 9 samt 9 respektive 12 procent för pojkar och flickor i årskurs 2 på gymnasiet.

Bedrägeribrott mot äldre/ funktionsnedsatta

Sett till antal invånare är bedrägeribrott mot äldre och funktionsnedsatta låg i Skarpnäcks stadsdelsområde. Skarpnäcks stadsdelsområde följer samma mönster som i övriga Sverige, då antalet bedrägerier mer än fördubblats. I Skarpnäcks stadsdelsområde anmäldes 73 bedrägerier mot äldre/ funktionsnedsatta mellan september 2021 och augusti 2022, jämfört med 154 stycken vid samma mätperiod för 2022 och 2023. De

stadsdelar som haft flest anmälningar är Bagarmossen, Hammarbyhöjden och Skarpnäcks Gård.

De dagarna där flest anmälningar har gjorts är tisdagar och onsdagar.

Inbrott i bostad (ej fritidshus)

Under 2017 och 2018 skedde det många inbrott i Skarpnäcks stadsdelsområde. Antalet bostadsinbrott har sen dess mer än halverats på vissa platser. Det är en förändring till det bättre som märks över hela staden och hela landet. Minskningen av bostadsinbrott kan bero på pandemin som medförde att fler personer arbetade hemifrån. En annan orsak till minskningen kan ha att göra med att Sverige beslutade att stänga sina landsgränser och införde in- och utreserestriktioner, vilken var en försvårande omständighet för utländska ligor som ägnar sig av stölder att verka i landet.

Mellan september 2021 till augusti 2022 anmäldes 67 fullbordade och försök till inbrott i Skarpnäcks stadsdel; vid samma mätperiod mellan 2022 och 2023 anmäldes 49 fullbordade och försök till inbrott. Detta är en trend som följer även i hela Stockholms Regionen.

Brott i nära relation

Brott i nära relation har varit ett brott som oftast begåtts under kvälls- och nattetid. Under 2020 och 2021 skedde en förändring på så sätt att flera av brotten i nära relation begicks dagtid, men den trenden bröts under 2022 då de flesta brott skedde kvälls och nattetid. Mellan september 2022 till augusti 2023 skedde de flesta brott i nära relation under sen eftermiddag och kvällstid.

Andelen anmälda brott i nära relation har under hela den undersökta perioden (2019-2022) skilt sig åt sett till hela stadsdelen. Mellan 2019 och 2020 skedde en ökning av anmälda brott i nära relation i Hammarbyhöjden och i Björkhagen. Under 2021 ökade anmälningar i nästan samtliga stadsdelar i Skarpnäcks stadsdelsområde med undantag för Bagarmossen. För mätperioden 2022 – 2023 ligger antalet anmälda brott på samma nivåer som innan pandemin (2019). De stadsdelar som sticker ut i statistiken är Bagarmossen, Skarpnäck och Kärrtorp som har flest antal anmälningar. Hammarbyhöjden och Björkhagen, som under pandemiåren hade flest antal anmälningar av brott i nära relation, ligger idag mycket lägre jämfört andra stadsdelar i stadsdelsområdet.

Relationsvårdsteamet inom socialtjänsten i Skarpnäcks stadsdelsförvaltning har under 2023 från januari till och med 8 november haft kontakt med totalt 108 (unika) personer varav 89 kvinnor och 19 män. 94 av personerna de mötte var våldsutsatta och i 91 fall var det våld från en partner. 35 av de personer de har träffat tillhörde en särskilt utsatt grupp utöver själva våldsutsattheten. I 2 av fallen har det förekommit en hedersrelaterad problematik. Under året hittills har förvaltningens relationsvårdsteam och/ eller relationsvårdscentrum arbetat med 14 våldsutövare från stadsdelsområdet.

Relationsvårdsteamet har under 2023 nått ut till fler våldsutövare än tidigare år. Ett fortsatt utvecklingsområde är att tidigare upptäcka våldsutsatta och att uppräcka hedersrelaterat förtryck.

Att kontakt tas med våldsutövarna i familjerna och att de får information om stöd och behandling är en framgångsfaktor och ett led i att få våldet att upphöra.

Beskrivning av tryggheten

Stockholms stads trygghetsmätning har genomförts sedan 2008. I trygghetsmätningen har de boende i stadsdelarna fått frågor om egen utsatthet för brott, upplevd trygghet, oro och händelser i det egna bostadsområdet. Den senaste trygghetsmätningen genomfördes 2023. Stockholms stad genomför även en årlig medborgarundersökning. Den senaste genomfördes under våren 2023.

Av trygghetsmätningen som Stockholms stad har genomfört 2023 framgår att boende i Skarpnäcks stadsdelsområde inte är mer oroade än staden som helhet för att utsättas för brott. Boende i Skarpnäcks stadsdelsområde anger i förhållande till resten av staden i samma utsträckning att de är oroliga för att bli utsatta för brott. 9 procent av de boende i Skarpnäcks stadsdelsområde samt i staden som helhet anger att de under de senaste åren har varit oroliga varje dag eller flera gånger i veckan för att utsättas för brott.

Under trygghetsmätningarna mellan åren 2008 och 2020 minskade antalet personer i stadsdelsområdet som är oroliga för att utsättas för brott men i mätningen 2023 har det stigit från 7 procent i 2020 års mätning till 9 procent vilket är i linje med staden som helhet.

På frågan om de är oroliga för att utsättas för brott i det egna bostadsområdet svarar 6 procent av de som bor i Skarpnäcks stadsdelsområde att de är oroade jämfört med snittet i staden på 8 procent. Både staden och Skarpnäcks stadsdelsområde har gått upp en procent sedan föregående mätning.

På frågor om vad som upplevs som störande i det egna bostadsområdet har flera av aspekterna ökat eller ligger högt. Det är bland annat att området upplevs som mörkt, nedskräpat, tiggeri, berusade personer, narkotikamissbruk (tillhåll, på offentlig plats, försäljning).

De som har lågt eller mycket lågt förtroendet för stadsdelsförvaltningen har gått från 8 procent till 14 procent vilket är åter till mätningen 2017. Snittet för staden som helhet är 13 procent.

Området Orhem avviker statistiskt i undersökningen men då området har en liten befolkning (83 personer med 24 svarande personer) så är det svårt att dra generella slutsatser gällande området. Inrapporterade brott och avvikelser för Orhem korrelerar inte med trygghetsundersökningens resultat.

I medborgarundersökningen som genomfördes under 2023 anger 64 procent av de svarande i Skarpnäcks stadsdelsområde att de känner sig trygga när de går hem på kvällarna vilket är en ökning från 2022 då 56 procent angav att det kände sig trygga i samma situation. 2023 är på samma nivå som perioden 2013-2018. Resultatet gick ned under 2019-2022 men är nu åter på tidigare nivå. På frågan om det upplevs ”Tryggt att bo min stadsdel” så svarar 80 procent positivt vilket är en uppgång från 73 procent sedan föregående undersökning. Motsvarande siffror för staden som helhet är 63 procent som känner sig trygga när de går hem ensamma samt 79 procent som upplever det tryggt i stadsdelen.

En orsak kan vara att det senaste årets gängrelaterade dödliga våld har satt avtryck i trygghetsmätningen. Det har förekommit ett antal våldsamma dåd i stadsdelsområdet vilket kan påverka trygghetskänslan. Medborgarundersökningen visar däremot på en generellt uppåtgående trend med upplevd trygghet i stadsdelsområdet.

I Stockholmsenkäten 2022 svarade enbart 42 procent av flickorna i årskurs 2 på gymnasiet att de *”känner sig ganska eller mycket trygga om de är ut ensam sent en kväll i området”*. Detta motsvarar en stor negativ förändring mot förra mätningen då 68 procent instämde med att de kände sig ganska eller mycket trygga. Flickorna i stadsdelsområdet är de som i lägst utsträckning i staden känner sig trygga.

Av pojkarna i årskurs 2 på gymnasiet svarade 78 procent de *”känner sig ganska eller mycket trygga om de går ut ensamma sent en kväll i området”*. Pojkarna anger i årets mätning att de känner sig tryggare än jämfört med förra mätningen då 65 procent av pojkarna svarade så.

I Stockholmsenkäten 2022 framgår att 34 procent av stadens flickor och 14 procent av stadens pojkar känner sig ganska eller mycket otrygga om de går ut ensam sent en kväll

i området. Detta är ett liknande resultat som i förra mätningen. Flickor överlag uttrycker mycket högre grad denna otrygghet sent på kvällen i sina bostadsområden.

Av flickorna i Skarpnäcks stadsdelsområde anger 56 procent av de i gymnasiet och 55 procent av de i högstadiet att de är ganska eller mycket otrygga när de går ut ensamma sent på kvällen. Detta är försämrade resultat sedan förra mätningen. För båda åldersgrupperna är detta de högsta andelar otrygga flickor jämfört med andra stadsdelsområden. Av resultatet framgår att av pojkarna anger 20 procent i gymnasiet och 23 procent av de på högstadiet att de ganska eller mycket otrygga vilket ligger över snittet i staden för bägge åldersgrupperna. Även för pojkarna är trenden negativ med sämre resultat i årets mätning än förra mätningen.

I samband med att trygghetsvandring har planerats och genomförts i Kärrtorp under november 2023 inkom synpunkter som lyfter fram otrygghet i förhållande till belysning i olika delar av Kärrtorp men framförallt runt Kärrtorps IP. Trygghetsvandringen inkluderade två prioriterade grupper för att fånga deras perspektiv, äldre medborgare och unga tjejer.

Trygghetsskapande arbete sker genom att områdesvärdar från Stiftelsen på rätt väg ronderar Bagarmossen och Skarpnäck fem kvällar i veckan samt möter upp ungdomar i deras egen miljö. Skarpnäcks stadsdelsförvaltning har under hösten 2022 anställt två fältassistenter som arbetar uppsökande på gator, parker och torg, fritidsgårdar och på internet.

Skjutningar och sprängningar har ökat inom Stockholms stad och i Skarpnäcks stadsdelsområde. Under 2020 upprättades 19 anmälningar gällande grovt vapenbrott; 2021 hade siffran ökat till 29 anmälningar; 2022 anmäldes 30 brott och hittills i år (2023) har det upprättats 22 anmälningar gällande grovt vapenbrott. Anmälningarna handlar allt från innehav av ett skarpladdat vapen på allmän plats, provskjutningar, mordförsök samt mord. Provskjutningar är ett fenomen som ökat på senare år. Provskjutningar kallas de skjutningar som kriminella genomför på allmänna platser för att testa vapnets duglighet.

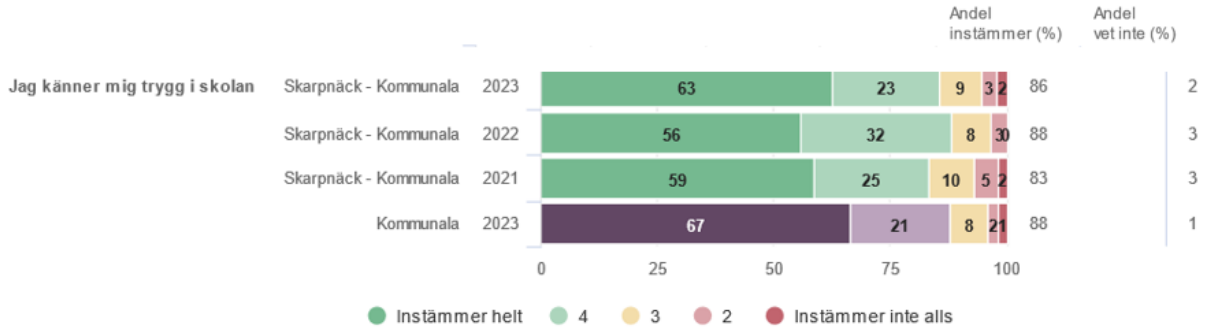
Under 2023 har flera konflikter mellan kriminella individer och grupperingar ökat markant, både nationellt och lokalt. Stockholms stad har varit centrum för flertalet våldsdåd där sprängningar och skjutningar avlöst varandra. Skarpnäcks stadsdelsområde har inte varit förskonat för dessa våldsdåd. Inga personer har kommit till skada, men de materiella skadorna varit mer omfattande. Detta har skapat en stark känsla av otrygghet samt oro för att komma till skada. Flera av dessa sprängningar har genomförts av personer under 18 år som oftast rekryteras, luras eller tvingas till att genomföra dessa våldsdåd.

I den medborgarundersökning som har genomförts under 2022 anger 58 procent att de känner sig trygga när de går hem på kvällarna. Det har varit en långsamt uppåtgående trend över de tre senaste mätningarna och medborgarna anger i allt högre grad att de känner sig trygga på kvällen. Sett i ett längre perspektiv (10 år) är det ungefär motsvarande andel personer som anger att de känner sig trygga under kvällstid. Av de svarande i stadsdelsområdet har 73 procent svarat jakande på frågan om de ”*på det hela taget tycker att det är tryggt att bo i min stadsdel*”. I staden som helhet har 75 procent svarat jakande på frågan.

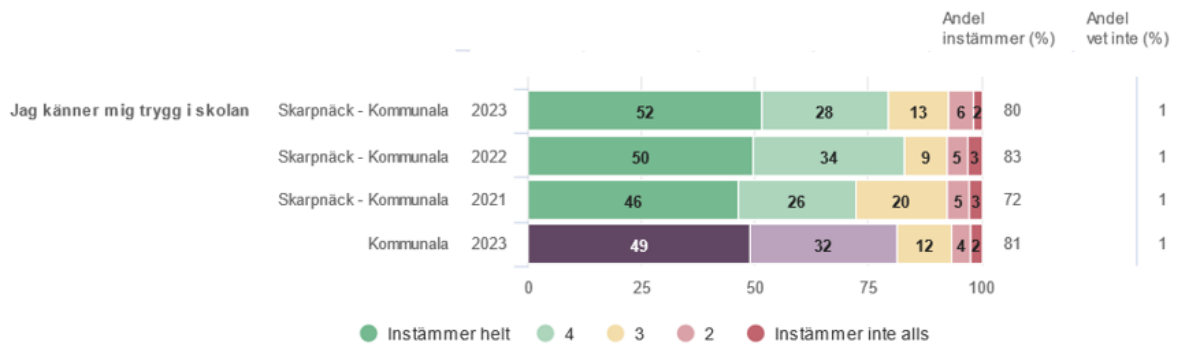
Trygghet i skolan

Enligt kommunala skolornas elevundersökningar som genomförs varje läsår i årskurs 2, 5 och 8 känner sig de flesta eleverna i Skarpnäcks stadsdelsområde sig trygga på den skolan de går i. Eleverna i årskurs 8 känner sig mindre trygga idag än för ett år sedan, deras känsla av trygghet ligger även under stadens genomsnitt. Däremot är elever i årskurs 2 och 5 mer trygga i skolan än för ett år sedan och deras känsla av trygghet ligger över stadens genomsnitt.

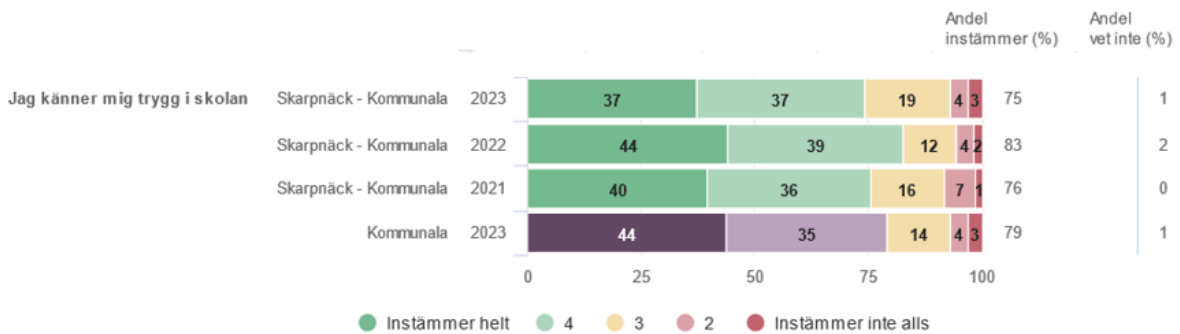
Årskurs 2 (svarsfrekvens 90 %)

Årskurs 5 (svarsfrekvens 89 %)

Årskurs 8 (svarsfrekvens 80 %)

Bild 2. Upplevd trygghet i årskurs 2, 3 och 8 i de kommunala skolorna i Skarpnäck.
Källa: Grundskoleundersökning 2023

Utbildningsförvaltningen har i samverkan med stadsdelsförvaltningen, polisen, fristående skolor i stadsdelsområdet och socialförvaltningen ett pågående arbetet att utveckla det våldsförebyggande arbetet. Detta som en del i att stödja det trygghetsskapande arbetet i stadsdelens skolor.

Samverkan genomförs inom SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid) samt i form av olika våldsförebyggande program som MVP (Mentorer i våldsprevention), PDV (pågående dödligt våld) och AT (Agera tillsammans). Dessa program riktar sig till alla skolor i staden. Programmen syftar till att elever och personal får ökade kunskaper kring våld, genus och normer samt att träna sig på att bli en aktiv åskådare.

Utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningen samverkar i det gemensamma projektet skolsociala stödteam, SST som riktar sig till elever med problematisk skolfrånvaro i årskurserna 4–9. Samverkan har inneburit att verksamheterna har ökat sina kunskaper om problematiken kring elever, vårdnadshavare och skolans vardag. Insatsen följs upp och utvärderas kontinuerligt i respektive skola samt i samverkan mellan utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningen.

Tryggheten bland äldre

Av Stockholms stads trygghetsmätning 2020 framgick att äldre personer generellt känner sig mindre oroad än yngre personer av att vistas på vissa platser i sitt bostadshus eller dess närhet med anledning av oro att bli utsatta för brott. Däremot uppger äldre oftare än yngre personer att de känner sig mer oroliga om de går ut själva sent på kvällen i de bostadsområden där det bor och väljer oftare helt bort att gå ut på kvällstid.

Av trygghetsmätningen framgick inga specifika skillnader för de äldre som bor i Skarpnäck jämfört med äldre i staden som helhet.

Bedrägerier mot äldre fortsätter att öka, även i år. Tillvägagångssättet är oftast desamma - gärningsmännen kontaktar offren via telefon och uppger sig ringa från en bank, inkassobolag eller en elektronikaffär, därefter uppmanas offren att logga in på sin bank med sin Bank-ID. Gärningspersonerna lurar offren genom att påstå att någon okänd person gjort en beställning eller en pengaöverföring i deras namn som ska stoppas. I vissa fall utger sig gärningsmännen för att vara poliser och säger att de ska hjälpa offret och att polisen ska förvara deras värdesaker p.g.a. att det begås många brott i deras närområde, senare dyker en gärningsman upp hos offret för att hämta godset. Det skapar stort otrygghet bland äldre. Mörkertalet för dessa brott tros vara stort då offren som drabbas av dessa bedrägerier oftast känner stor skam och låter bli att anmäla.

Prioriterade samverkansområden

Samverkan sker idag mellan staden och polisen i en mängd olika frågor lokalt och centralt, alltifrån långsiktiga strukturer kring lokalt trygghetsarbete och krisberedskap till mer för stunden påkallade uppdrag som särskilda evenemang.

Utifrån den lokala lägesbilden identifieras lokala prioriterade samverkansområden. Därutöver lyfter den övergripande överenskommelsen tio stadsövergripande prioriterade utmaningar där samverkan är särskilt påkallad på såväl lokal som central nivå. Med utgångspunkt i den lokala lägesbilden prioriteras efter en gemensam analys inom vilka områden gemensamma åtgärder ska ske. I prioriteringen ska hänsyn tas till den tillgängliga lokala resursen samt vilka av stadens övergripande verksamheter och polisens regionala verksamheter som kan tas i anspråk. Prioriteringen beskrivs under rubriken Sammantagen bedömning av lokal lägesbild.

Stadsövergripande prioriterade samverkansområden

Riktat arbete mot avgränsade platser och utsatta områden

Lägesbild gällande arbetet mot avgränsade platser och utsatta områden finns och det pågår arbeten inom området. Se Åtgärdsplan.

Beskrivning av området: Samverkan ska utgå ifrån en analys där avgränsade platser eller områden med hög brottslighet och/eller otrygghet som kräver gemensamma åtgärder identifieras på lokal nivå. Vissa områden uppvisar en problematik som i hög grad kräver gemensamma insatser från flera samhällsaktörer för att komma till rätta med existerande problem. Ambitionen är att polisen och staden i samverkan med bl.a. civilsamhället och näringsliv ska nå målet att inte ha något särskilt utsatt eller utsatt område inom Stockholms stad. För att nå detta krävs gemensam kraftsamling och en prioritering avseende insatser.

Kommentar:

Skarpnäckslyftet syftar till samverkan med att skyndsamt uppmärksamma och åtgärda händelser och platser som upplevs som otrygga. Navet i samverkan är möten som hålls varannan vecka med företrädare för stadsdelsförvaltningen, lokalpolisområdet, MTR, bostadsbolag, Mobila Ordningsvakter med flera, Se vidare i åtgärdsplan.

Unga i risk för kriminalitet

Lägesbilden gällande arbetet med unga i risk för kriminalitet finns och det pågår arbeten inom området.

Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under punkten ”Kommentar” nedan

Beskrivning av området: Barn och unga som riskerar att hamna i kriminalitet är en prioriterad grupp för riktade insatser. Skolan har en betydande roll som skyddsfaktor, men är i behov av en nära samverkan med socialtjänst och polis för att lyckas med uppdraget för de unga som är i riskzon att hamna i destruktivt beteende. I de lokala samverkansöverenskommelserna är det därför av särskild vikt att skolan tas med som en

aktör med möjlighet att föreslå och delta i åtgärder som behövs för att förhindra att unga hamnar i kriminalitet.

Kommentar:

Stadsdelsförvaltningen har sedan 2021 ett en funktion för lokal samordnare mot rekrytering till kriminalitet (LOSAM). Arbete sker inom ramen för ett fyraårigt projekt tillsammans med Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning. Målgruppen för arbete är barn i ålder 10-15 år som är i riskzon för att dras in i kriminalitet. Arbetet sker nära ett antal initialt prioriterade skolor samt i samråd med polisen. Utsedda samordnare agerar samordnande både för individer och för organisationerna, i ett förebyggande skede. Detta arbete kommer att fortsätta som planerat och utvärdering kommer att genomföras 2024.

Stadsdelen planerar för att under 2024 ytterligare utöka stödet för att förhindra att unga dras in i kriminalitet genom att utöka föräldrastödjande insatser riktade till föräldrar till barn i åldern 7-11 år.

Sedan augusti 2023 finns en fältverksamhet bestående av två fältassistenter i stadsdelen, vilken syftar till att arbeta socialt uppsökande och förebyggande mot barn i ålder 10-17 år och ha en nära samverkan med polis, skola och fritid.

Upprättade former för samverkan finns kring barn och ungdomar på så väl övergripande nivå som kring individer. Socialtjänst, skola, polis och fritid samverkar återkommande genom SSPF där chefer för dessa verksamheter möts 3-4 gånger per termin. Gemensamt framtagna fokusområden styr de åtgärder som deltagande verksamheter arbetar med tillsammans. Samverkan kring individer sker bland annat genom SIP-möten där flera verksamheter deltar samtidigt för att bidra till att samordnad individuell planering görs kring barnet eller ungdomen. I det fall oklarheter uppstår i SIP-möten kan frågor lyftas till BUS-individforum. BUS står för barn i behov av särskilt stöd. Därtill samverkar socialsekreterare från socialtjänst, inom ramen för de utredningar och uppföljningar som görs på ungdomar, med de professioner som kan bidra till att beskriva barnets/ ungdomens situation och öka möjligheterna för en positiv utveckling.

Utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningen samverkar i det gemensamma projektet skolsociala stödteam, SST som riktar sig till elever med problematisk skolfrånvaro i årskurserna 4-9. Samverkan har inneburit att verksamheterna har ökat sina kunskaper om problematiken kring elever, vårdnadshavare och skolans vardag.

Stadsdelsförvaltningen tog under hösten 2020 fram en lokal handlingsplan för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.

Handlingsplanen lyfter fram 13 befintliga metoder och arbetsätt som används i förvaltningens verksamheter. I handlingsplanen finns exempel på strategisk samverkan, samverkan kring individer, arbete för tidigt upptäckt, våldspreventivt arbete samt samverkan med civilsamhället. Metoderna och arbetsätten innebär prevention på olika nivåer och de bidrar på olika sätt till att förhindra att barn och ungdomar dras in i kriminalitet. Under 2023 kommer stadsdelsförvaltningen genomföra en genomlysning av insatserna för barn och unga som rekryteras till kriminalitet och revidera handlingsplanen.

Avhopparverksamhet för kriminella

- Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under punkten ”Kommentar” nedan
- Lägesbilden gällande arbetet med unga i risk för kriminalitet kommer att läggas in i åtgärdsplan (revidering sker under 2024).

Beskrivning av området: Arbetet med att hjälpa avhoppare som vill lämna organiserad brottslighet eller ett kriminellt nätverk pågår både inom Polisregion Stockholm och inom Stockholms stad utifrån olika ansvarsområden och arbetsätt. Samverkan sker idag mellan de båda verksamheterna men behöver utvecklas gemensamt kring målgrupp och arbetsätt.

Kommentar:

Under 2021 pågick ett arbete i lokalpolisområdet respektive stadsdelsförvaltningen samt i dialog mellan dessa verksamheter, i syfte att tillsammans bygga upp en struktur för samverkan för avhopparverksamheten och klargöra rollerna hos respektive myndighet.

Lokalpolisområde Globen har en lokal avhopparsamordnare som jobbar heltid och ansvarar för det polisiära ansvarsområdet inom ramen för verksamheten. Individer aktuella för avhopparverksamheten uppmärksammas delvis av polispersonal i yttre tjänst och utredare i samband med polisutredningar, privata utförare som jobbar med individer som vill lämna kriminaliteten samt stadsdelsförvaltningen genom SIG eller andra uppsökande verksamheter.

Sedan hösten 2022 ingår Skarpnäcks stadsdelsförvaltning i så kallad ”TREFAS”-samverkan vilken utgörs av en samverkan mellan kriminalvård, socialtjänst och polis för att identifiera och samverka kring personer som riskerar att bli offer för dödligt sjukvapenvåld eller riskerar att utsätta någon för detsamma. Inom Skarpnäcks stadsdelsförvaltning tas ärenden emot på mottagningsenheten för en första bedömning och aktualisering av utredning utifrån de behov som framkommer hos individen och eventuella anhöriga. Biståndsbedömning görs därefter av särskilt utsedda handläggare.

Arbetet mot våldsbejakande extremism

- Lägesbild gällande arbetet mot våldsbejakande extremism finns
- Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under punkten ”Kommentar” nedan

Beskrivning av området: Stockholms stad och Polisregion Stockholm samverkar mot våldsbejakande extremism och för att stärka stadens fysiska skydd mot terrorangrepp. Arbetet specificeras genom gemensamma åtaganden i de lokala samverkansöverenskommelserna och för stadens räkning även i lokala handlingsplaner. Lokala gemensamma lägesbilder tas fram där respektive verksamhet bidrar med sin kunskap om våldsbejakande extremism utifrån sin verksamhet. Samverkan och arbetssätt ska utvecklas med gemensamma processer där kunskaps- och informationsdelning mellan organisationerna utifrån gällande lagstiftning är en viktig punkt.

Kommentar:

Polisen har tagit fram siffror för brottet hets mot folkgrupp för slutet av året 2022 och under året 2023 fram till oktober och det visar att det enbart har rapporterats ett fåtal händelser i stadsdelsområdet med koppling till våldsbejakande extremism.

Det rör sig om enstaka uppsättningar av klistermärken och stöld av fanor i samband med Pride. Från grundskolan har ett ärende rapporterats in.

Problematiken betecknas som begränsad enligt kartläggningen.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning fortsätter att arbeta med kompetenshöjande insatser inom gällande våldsbejakande extremism. Stockholms stad har tagit fram ett material med bland annat utbildningsfilmer som relevanta verksamheter tar del av för att höja kunskapen och främja tidig upptäck och insatser.

Särskilt utsatta och sårbara brottsoffer

- Lägesbilden gällande arbetet med särskilt utsatta och sårbara brottsoffer finns och det pågår arbeten inom området. Se Åtgärdsplan. (Notera att åtgärden är tidsatt för 2022 och utgår i samband med revidering under 2023.)
- Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under punkten ”Kommentar” nedan

Beskrivning av området: Risken för att bli utsatt för brott ser olika ut för olika individer och samhällsgrupper vilket kopplas till individens livssituation, livsstil och yrke. Det finns brottsoffergrupper som har begränsade resurser att hantera brott de utsätts för, vilket innebär att de är särskilt sårbara. Det innebär inte alltid att de utsätts oftare för brott, men att om de utsätts har de svårare att få hjälp och stöd. Samverkan mellan Stockholms stad och Polisregion Stockholm ska särskilt beakta de äldres

utsatthet av bedrägerier, personer som är utsatta för våld i nära relation, hedersrelaterat våld, och brott mot individer utifrån deras etnicitet, nationalitet, funktionshinder, kön, religion eller sexuell läggning. Arbetet med unga brottsoffer ska ske i samverkan med socialförvaltningen.

Kommentar:

Polismyndigheten har en särskild insats för att förbättra arbetet gällande brott i nära relation som benämns Initiativ Gryning. Lokalpolisområde Globen kommer fortsätta i linjeverksamheten genom att samverka inom för att förbättra kvaliteten vid utredningar som berör brott i nära relation. Lpo Globen jobbar också brottsförebyggande med kontaktförbudsadresser. Genom sporadisk tillsyn på sammanställda adresser för skyddspersoner som bor i lokalpolisområdet, upptäcks om förbudspersonen uppehåller sig i närheten av kontaktförbudsadressen och gör sig skyldig av överträdelse av kontaktförbudet.

Stadsdelsförvaltningen har sociala insatsgrupper som arbetar med barn, ungdomar och unga vuxna som befinner sig i kriminalitet. Inom ramen för arbetet har det uppmärksammats att ungdomar i närområdet som utsätts för brott ofta även blir utsatta för hot i anslutning till detta. Många ungdomar väljer att inte polisanmäla av rädsla för att bli utsatta för ytterligare brott och hot. Stadens verksamhet för brottsutsatta kommer främst i kontakt med brottsutsatta genom att polis länkar de ungdomar som gör polisanmälningar om sin brottsutsatthet till stödverksamheter. Lokal stödverksamhet för unga brottsoffer har utvecklats för att fler brottsutsatta ungdomar i området ska få möjlighet att nås av det stöd de kan behöva. Brottsutsatta ungdomar i området får snabbt och lokal tillgång till detta stöd. Insatserna innebär ett förebyggande arbete då ett mål är att motverka att brottsutsattheten inte utgör är en väg in i destruktivt beteende. Stödet har även ett mål att vara praktiskt och emotionellt stöd och ger möjlighet att bearbeta erfarenheter av brottsutsatthet. Detta stöd syftar till att kunna komma igång snabbt och lokalt samt att vid behov utmynna i en mer långsiktig kontakt genom vidarelussning till stödcentrum för unga brottsutsatt där det fortsatta stödbehovet bäst tillgodoses.

Förvaltningen bedriver ett aktivt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete genom samverkan med bostadsbolag, polis, ordningsvakter, fackförvaltningar, lokala brottsförebyggande råd, lokalt näringsliv, föreningar och civilsamhälle. Stadsdelsnämnden har ett mål att tillsammans med polisen aktivt stödja och vidareutveckla den lokala BRÅ-verksamheten. Med utgångspunkt i de behov som lyfts i dessa forum kan vid behov möten för snabb samverkan kring olika områden eller målgrupper sammankallas.

Otillåten påverkan

Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under punkten ”Kommentar” nedan.

Beskrivning av området: Polisregion Stockholm och Stockholms stad arbetar i samverkan mot otillåten påverkan och övergrepp i rättssak. Begreppen syftar på situationer där någon med olagliga eller lagliga medel utövar påtryckningar för att otillbörligen påverka tjänstemän eller politiker i deras beslutsfattande och yrkesutövning, samt otillbörligen påverkar brottsoffer och vittnen. Brottsförebyggande, demokratigrundande, arbetsrättsliga och arbetsmiljömässiga insatser ska genomföras på såväl central som lokal nivå.”

Kommentar:

Polisen arbetar bland annat trygghetsskapande för att få ett ökat förtroende från allmänheten vilket kan öka anmälningsbenägenheten. Informationsdelning från samverkanspartners ger polisen möjlighet att identifiera aktörer som kan vara utsatta för otillåten påverkan och polisen kan då försöka initiera kontakt.

Inom polisen finns det en enhet som heter BOPS (Brottsoffer- och Personsäkerhetsgruppen) som vid behov granskar inkomna anmälningar och gör hot/riskbedömningar för att se om det behöver vidtas skyddsåtgärder.

Inom socialtjänsten genomförs skyddsdialoger på arbetsgruppsnivå för att dokumentera, uppmärksamma och vidta åtgärder vid riskobservationer kopplade till otillåten påverkan.

Skolan som brottsplats

Lägesbilden gällande arbetet med särskilt utsatta och sårbara brottsoffer finns och det pågår arbeten inom området. Se Åtgärdsplan.

Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under punkten ”Kommentar” nedan

Beskrivning av området: Polisregion Stockholm och Stockholms stad ska i samverkan arbeta mot förekomsten av brottslighet i särskilt brottsutsatta skolor. Skolan är den plats där en betydande del av ungdomsbrottsligheten utspelar sig, och där brottsutövare och brottsoffer träffas dagligen. Därför ska polisen och staden centralt och lokalt arbeta för att förebygga, utreda och beivra brott i skolmiljö. Respektive part deltar utifrån egna förutsättningar.

Kommentar:

SSPF är ett forum för samverkan kring barn och ungdomar för de parter som inom sin verksamhet arbetar för och med ungdomar. SSPF omhändertar bl.a. frågor om skolan som brottsplats och utsatthet i skolmiljö.

SSPF har utifrån stockholmsenkäten tagit fram fokusområdena ”psykisk hälsa” och ”missbruk” att samverka kring, vilket bland annat lett till ANDTS-föreläsningar genomföra av fältassistenter och polisen tillsammans för alla vårdnadshavare i årskurs 7. Dessa fokusområden kommer att löpa under en två års period fram till att resultatet av nästa stockholmsenkät kommer.

Otillåtna bosättningar

Arbete sker i linjeverksamhet.

Beskrivning av området: Stockholm och Stockholms stad ska i samverkan arbeta systematiskt för att förebygga förekomsten av otillåtna bosättningar där så är relevant kopplat till lokal lägesbild.

Kommentar:

Polismyndigheten arbetar lokalt tillsammans med Stockholms stad för att hantera olovliga bosättningar. Information om en otillåten bosättning kan inkomma dels via tips, polisanmälan eller via samverkansaktörer. Polisen agerar därefter utifrån befintliga rutiner för avhysning av bosättningen.

Ordningsvakter

Polisregion Stockholm och Stockholms stad fortsätter och utvecklar samordningen med ordningsvakter, med särskilt fokus på platser med ökat behov av trygghet i den offentliga miljön. Det samordnande arbetet med ordningsvakter sker från stadsövergripande nivå på säkerhetsavdelningen. På den lokala nivån utvecklas operativ samverkan mellan stadens verksamheter, polisen och ordningsvakterna för att skapa så bra förutsättningar för alla parter som möjligt att arbeta för ett tryggare och säkrare Stockholm.

Kamerabevakning

Stockholms stad och Polisregion Stockholm fortsätter samarbetet med bevakningskameror på särskilt utvalda platser i staden. Det samordnande arbetet för Stockholms stad sker på säkerhetsavdelningen.

Sammantagen bedömning av lokal lägesbild

Arbetet med att ta fram en gemensam lägesbild syftar till att utifrån en bredare bild av situationen i stadsdelsområdet, än vad verksamheterna var för sig kan ta fram, kunna göra prioriteringar av de områden eller fenomen där de deltagande parterna behöver vidmakthålla eller utveckla sin samverkan. De lokala prioriteringarna för gemensamt arbete och samverkan blir formulerade i gemensamma åtaganden och av dokumentationen i övrigt framgår hur arbete i respektive parts linjearbete kan bidra till stadsövergripande prioriterade samverkansområden.

Utifrån lägesbilden görs bedömningen att Skarpnäcks Gård fortsatt bör vara ett prioriterat område för fortsatt samverkan och gemensamt arbete. Allmänheten uppfattar området som en otrygg plats efter grova våldsbrott som skett under senare år. Polisen har lagt ner stora resurser för att trycka tillbaka kriminella aktörer som verkar i området. Det arbetet har renderat i flera beslag av narkotika, flera beslagtagna vapen, fler nyckelindivider gripna kopplade till konflikterna och flera individer rapporterade för narkotikabrott. I ett led för att minska det eskalerande vapenrelaterade brottsligheten, har Skarpnäcks stadsdelsförvaltning under 2022, tillsammans med Polismyndigheten och Kriminalvården gått in i **Trefas** – som är en förstärkt samverkan mellan aktuella myndigheter för att förhindra och minska skjutvapenvåldet. Arbetet med Trefas binder samman det lokala arbetet med avhopparverksamheten och SIG. Individerna som ingår i Trefas kan bli föremål för likväl förebyggande och motiverande insatser såsom repressiva eller skyddande åtgärder. Genom SIG kan individerna uppmuntras till en livsstilsförändring och småningom hitta meningsfulla aktiviteter istället för att leva i kriminalitet.

Bagarmossen har under flera år, tillsammans med Skarpnäcks Gård, varit de två mest prioriterade områden i stadsdelen. Dessa har under flera år haft högre brottslighet och ordningsstörningar än övriga områden i stadsdelen. På senare tid har Bagarmossen visat en positiv utveckling gällande brottsligheten i området. Polisens statistik visar på en minskning av brottsligheten i Bagarmossen utifrån de vanligaste brottskategorier (narkotikabrott, våldsbrott, tillgrepp och skadegörelse). Arbetet för att behålla den positiva utvecklingen genomförs på olika sätt, genom bl.a. nattvandrare, områdesvärdar och stadens mobila ordningsvakter. Stadsdelsförvaltningen bidrar med stöd, både kunskapsmässigt och i viss del ekonomiskt, till nattvandrarerna och områdesvärdarna. De har sen starten nattvandrat i främst Bagarmossen men även i Skarpnäckfältet. De deltagande parterna i samverkansöverenskommelsen är överens om att även framledes ha fortsatt huvudfokus på löpande samverkan som grund för gemensamt agerande. Detta återspeglas genom att ett antal löpande samverkansforum och återkommande gemensamma aktiviteter återfinns i åtgärdsplanen.

SkarpBrå, den övergripande brottsförebyggande samverkan i stadsdelsområdet, har ett överblickande och strategiskt perspektiv. Lokala, och därmed flera operativa BRÅ-forum (KärrBrå, Björkhagen/Hammarbyhöjden Brå, BagisBrå samt Samverkansgrupp Skarpnäcksfältet), utgör en viktig del av den lokalt förankrade brottsförebyggande samverkan. På SkarpBrå följs de lokala BRÅ-grupperingarnas arbete upp samt även det arbete och den samverkan som sker i andra samverkansforum som återfinns i stadsdelsområdet vilka även återspeglas i åtgärdsplanen.

I stadsdelsområdet finns två områden med öppna drogsener i stadsdelsområdet, Bagarmossen (Lagaplan) och Skarpnäck (Skarpnäcks torg), vilket föranleder fortsatt gemensamt fokus på dessa platser. Samverkan sker regelbundet inom ramen för **Skarpnäckslyftet**.

Trygghetsinventeringar är ett viktigt och konkret arbetssätt för samverkan kring platser och områden. Denna samverkan sker återkommande under årets mörka månader. Trygghetsinventeringar föregås av insamlande av uppgifter om inrapporterade skador och störningar likväl som berättelser från boende om hur platserna upplevs. De samtal som väcks vid dessa tillfällen innehåller såväl sociala som situationella aspekter på det som sker på platserna. Trygghetsinventeringarna inbegriper alla fyra parter i den lokala samverkansöverenskommelsen samverkan.

SSPF är ett övergripande samverkansforum för skola, socialtjänst, polis och fritid i stadsdelsområdet. Resultaten för Stockholmsenkäten 2022 ligger till grund för gemensamma analyser och prioriteringar för arbetet 2023-2024 då nästa stockholmsenkät genomförs. Gemensamma fokusområden ”psykisk ohälsa” och ”missbruk” har tagits fram och arbetats med under perioden.

Av lägesbilden framgår att det i stadsdelsområdet finns en förhöjd andel barn och ungdomar som är brottsaktiva eller brottsutsatta jämför med staden som helhet. Det är av stor vikt att det sker ett fortsatt gemensamt arbete mellan polis och socialtjänst inom linjearbete såsom med **sociala insatsgrupper** och **ungdomsutsättningar**. Därtill arbetar stadsdelsförvaltning tillsammans med utbildningsförvaltningen och lokalpolisområdet för att utveckla metoder och arbetssätt för att förhindra rekrytering till kriminalitet. LoSam är ett projekt som syftar till tidiga icke biståndsbedömda preventiva insatser för barn och unga. I stadsdelsområdet finns även stöd för avhoppare och samverkan sker mellan socialtjänst polis kring dessa individer.

Skjutningar har ökat både nationellt och i staden, så även i Skarpnäcks stadsdelsområde. Som nämdes tidigare har Skarpnäcksfältet haft flera skjutningar som resulterat i både dödsfall och skadade mellan 2022 och 2023. Polis och stadens olika förvaltningar

arbetar på olika sätt för att öka tryggheten kring dessa platser. Fortsatt gemensam analys av orsaker genomförs för att kunna planera fortsatt agerande för trygghet och säkerhet.

Utöver den löpande samverkan som prioriteras i samverkansöverenskommelsen ses fortsatt behov av att kunna samverka skyndsamt vid behov. De deltagande parterna avser vara aktiva i och bidra till snabb samverkan lokalt när det uppstår fenomen som skapar otrygghet eller då brottslighet och/eller störningar uppstår på specifika platser.